

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES

BRUGEL-ADVIES-20100910-98

**betreffende het rapport van de distributienetbeheerder over
de uitvoering van de openbare dienst opdrachten inzake
elektriciteit en gas**

voor het jaar 2009

**gegeven op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19
juli 2001 betreffende de organisatie van de
elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en
op basis van artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004
betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest**

10 september 2010

Inhoudsopgave

0	Juridische context van dit rapport	4
0.1	Voorafgaande opmerking	4
0.2	Elektriciteit	4
0.3	Gas.....	6
1	Context en voorgeschiedenis	8
2	Analyse betreffende de openbare dienst opdrachten van sociale aard	9
2.1	Elektriciteit	9
2.1.1	Beheer van de beschermde afnemers	9
2.1.2	Levering van elektriciteit aan beschermde afnemers.....	12
2.1.3	Technische prestaties.....	14
2.2	GAS.....	17
2.2.1	Beheer van beschermde afnemers	17
2.2.2	Levering van gas aan beschermde afnemers	17
3	Analyse betreffende de openbare dienst opdrachten inzake het REG.....	19
3.1	Principes, budget en rollen	19
3.1.1	Categorieën gezinnen, tertiaire sector en sector van de collectieve huisvesting.....	19
3.1.2	Categorie van de verenigde openbare overheden (gemeenten)	19
3.2	Huishoudelijke premies	22
3.3	Professionele premies (tertiaire en industriële sector).....	22
3.4	Premies voor de sector van de collectieve huisvesting.....	23
3.5	Premies voor de verenigde openbare overheden (gemeenten).....	23
3.6	Warmtekrachtkoppeling	23
3.7	Personeel en werkingskosten	23
4	Analyse betreffende de openbare overheidsopdrachten inzake de openbare verlichting.....	24
4.1	Realisaties.....	24
4.2	Gerealiseerde begroting.....	26
5	Conclusies.....	28

Lijst van afbeeldingen

Figuur 1:	evolutie van het aantal beschermde afnemers.....	9
Figuur 2:	grafische weergave van de evolutie van de onbetaalde rekeningen doorheen de tijd	14
Figuur 3:	evolutie van het aantal elektriciteits- en gaspremies van 2006 tot 2009.....	22

Lijst van tabellen

Tabel 1:	begroting openbare dienst opdrachten elektriciteit in duizenden euro.....	11
Tabel 2:	evolutie van de onbetaalde rekeningen betreffende de activiteit “elektriciteit”	13
Tabel 3 :	evolutie van de technische prestaties	14

Tabel 4: plaatsingen en verwijderingen van vermogensbegrenzers in 2009.....	15
Tabel 5: begroting technische prestaties elektriciteit in duizenden euro	16
Tabel 6 : begroting openbare dienststopdrachten gas in duizenden euro	17
Tabel 7: evolutie van de onbetaalde rekeningen betreffende de activiteit “gas”	18
Tabel 8: begroting en realisering van het REGG-programma van de openbare dienststopdrachten 2009 (situatie midden juni 2010).....	20
Tabel 9: personeels- en werkingskosten van de REG-dienst: vergelijking tussen wat er begroot werd voor 2009 en wat er gerealiseerd werd in 2009.....	23
Tabel 10 : begroting van de openbare verlichtingsactiviteiten	27

0 Juridische context van dit rapport

0.1 Voorafgaande opmerking

De openbare dienstverplichtingen waarop het *rapport van de distributienetbeheerder SIBELGA over de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen inzake gas en elektriciteit voor het jaar 2009* betrekking heeft, worden georganiseerd door de ordonnantie van 14 december 2006. Deze ordonnantie maakt een onderscheid tussen de openbare dienstverplichtingen ten laste van de distributienetbeheerder en de leveranciers, en de openbare dienstopdrachten die uitsluitend bij de distributienetbeheerder berusten.

0.2 Elektriciteit

Artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zoals gewijzigd door de ordonnantie van 14 december 2006 (hierna “de elektriciteitsordonnantie” genoemd), luidt als volgt:

“§ 1. De distributienetbeheerder legt, in samenwerking met de Dienst, jaarlijks aan de Regering, en dit vóór 31 oktober van elk jaar, ter goedkeuring een programma voor met betrekking tot de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en -opdrachten, voor het volgend jaar en de daaraan verbonden begroting, waaraan het budget en het programma worden gevoegd van uitvoering van de acties bedoeld door het “Sociaal fonds voor energiebegeleiding” waarvan sprake in artikel 25septiesdecies, evenals het budget en het programma van uitvoering van de acties van het driejaarlijks programma voor rationeel elektriciteitsgebruik ten voordele van alle andere categorieën eindafnemers (en van de lokale leveranciers) waarvan sprake in artikel 24, § 1, 3°.

Hij legt daarenboven jaarlijks aan de Regering, en dit vóór 30 juni van elk jaar, een verslag voor over de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en -opdrachten tijdens het voorbije jaar, samen met de eraan verbonden rekeningen waarbij de verslagen worden gevoegd over de uitvoering van de taken betreffende de acties bedoeld door het “Sociaal fonds voor energiebegeleiding” waarvan sprake in artikel 25septiesdecies en de acties van het driejaarlijks programma voor rationeel elektriciteitsgebruik ten voordele van alle andere categorieën van eindafnemers (en van de lokale leveranciers) waarvan sprake in artikel 24, § 1, 3°.

Het verslag en de rekeningen worden na goedkeuring door de Regering overgemaakt aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

§ 2. De Regering vraagt Brugel om advies over het programma van de distributienetbeheerder en het verslag bedoeld in § 1.

Brugel kan bovendien ter plaatse alle boekhoudkundige en andere stukken laten inkijken, en bij wijze van steekproef de daadwerkelijke omvang van de gefinancierde werken in verband met de kostprijs en de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten laten onderzoeken.

De opdrachthouders die deze raadplegingen en controles uitvoeren worden daartoe aangewezen bij ministerieel besluit. Brugel kan een bedrijfsrevisor toevoegen aan de opdrachthouder, om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten van de distributienetbeheerder te onderzoeken.

§ 3. De distributienetbeheerder organiseert zijn boekhouding zo dat de kosten en opbrengsten verbonden aan de openbare dienstopdrachten die hij vervult, geïdentificeerd worden.

§ 4. De bedragen van de budgetten voorzien in § 1. kunnen slechts worden overschreden voor de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten bedoeld in artikel 24, 1° in verband met het “Sociaal fonds voor energiebegeleiding” en 3° en in artikel 24bis, 2° voor de constructie van de installaties van openbare verlichting, 3° en 4°.

Vanaf het tweede semester van elk jaar en na advies van Brugel, kan de Regering aanpassingen toelaten aan één of ander budget waarvan sprake in lid 1.”

Artikel 24 van de ordonnantie, zoals dit van kracht was in 2006 – dat de openbare dienststopdrachten ten laste van de distributienetbeheerder opsomt – stelt bovendien, in zijn punt 3°, dat om de hem toekomende actie van het promoten van het rationeel elektriciteitsgebruik ten voordele van alle categorieën van eindafnemers tot een goed einde te brengen, “[...] de distributienetbeheerder, in samenwerking met de Dienst, een driejaarlijks programma opstelt voor rationeel elektriciteitsgebruik.”

Deze openbare dienststopdrachten (ODO) zijn:

Het ter beschikking stellen van een ononderbroken minimumlevering van elektriciteit voor het verbruik van het gezin onder de voorwaarden bepaald door de ordonnantie van 11 juli 1991.

De levering van elektriciteit tegen een specifiek sociaal tarief aan personen en volgens de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving.

Het promoten van rationeel elektriciteitsgebruik door het geven van informatie en demonstraties, de terbeschikkingstelling van uitrustingen en diensten en het verstrekken van financiële hulp voor rationeel energiegebruik ten voordele van de gemeenten en de andere eindafnemers (en de lokale leveranciers die geheel of gedeeltelijk in de behoeften van hun afnemers voorzien met een elektriciteitsproductie-installatie gelegen binnen een beperkt en goed afgebakend geografisch gebied en/of met het privénet waaraan ze leveren).

De distributienetbeheerder stelt hiervoor jaarlijks, in samenwerking met het Instituut, een driejaarlijks programma op voor rationeel elektriciteitsgebruik ten voordele van de gemeenten.

In overeenstemming met artikel 24bis van de ordonnantie, ingevoegd door artikel 43 van de ordonnantie van 14 december 2006 en gewijzigd door artikel 20 van de ordonnantie van 30 april 2009, wordt de opdracht van de openbare verlichting van de gemeentelijke wegen gedefinieerd als volgt:

“een exclusieve opdracht inzake de constructie, het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting op het wegennet en in de gemeentelijke openbare ruimten, met inachtneming van de prerogatieven van de gemeenten vastgesteld in artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet, volgens een driejarig programma, opgesteld in gemeenschappelijk overleg tussen elke gemeente en de distributienetbeheerder of ten gevolge van bijkomende aanvragen voor werken bedoeld in artikel 26, § 9, alsook de elektriciteitsvoorziening voor die installaties”.

Verder stelt artikel 26, § 9 van de ordonnantie het volgende: “De kosten betreffende openbare verlichtingswerken inzake de in artikel 24bis, 2°, gedefinieerde opdracht, die niet opgenomen zijn in het driejarig programma waarvan sprake is in dit artikel en die door een gemeente worden aangevraagd bij de distributienetbeheerder en die door deze laatste aanvaard worden, zijn ten laste van de betrokken gemeente. De kosten betreffende openbare verlichtingswerken inzake de in artikel 24bis, 2°, gedefinieerde opdracht, die niet opgenomen zijn in het driejarig programma waarvan sprake

is in dit artikel en die door een subsidiërende instantie worden aangevraagd bij de distributienetbeheerder en die door deze laatste aanvaard worden, zijn ten laste van de betrokken subsidiërende instantie.”

Sinds 2008 wordt er een nieuwe opdracht met betrekking tot de levering van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg aan de DNB toevertrouwd. Deze opdracht werd ingevoerd door de ordonnantie van 4 september 2008 tot wijziging van artikel 24bis van de ordonnantie in een als volgt geformuleerd punt 8°:

“bij afname van elektriciteit van het distributienet, het leveren van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg volgens de technische en financiële voorwaarden bepaald bij of krachtens het technisch reglement van het net.”

0.3 Gas

Artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de “gasordonnantie” genoemd) – zoals gewijzigd door de ordonnantie van 14 december 2006 – luidt als volgt:

“§ 1. De netbeheerder legt, in samenwerking met de Dienst, vóór 31 oktober van elk jaar ter goedkeuring van de Regering, zijn begroting en zijn programma voor met betrekking tot de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en -opdrachten voor het volgende jaar samen met de begroting en het programma van uitvoering van het driejaarlijks programma voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van alle andere categorieën eindafnemers voor het volgende jaar.

Hij legt eveneens aan de Regering, vóór 30 juni van elk jaar, een verslag voor over de uitvoering van die opdrachten tijdens het voorbije jaar, samen met de eraan verbonden rekeningen vergezeld van het programma van uitvoering van het driejaarlijks programma voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van alle andere categorieën eindafnemers bedoeld in artikel 18bis.

Na goedkeuring door de Regering, worden het verslag en de rekeningen overgezonden aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

§ 2. Brugel kan ter plaatse alle boekhoudkundige stukken of andere laten controleren en door middel van steekproef de effectiviteit van de werken gefinancierd in verhouding tot de kost en de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten laten nagaan.

De opdrachthouders die de raadplegingen en controles uitvoeren, worden daartoe aangewezen bij ministerieel besluit.

Brugel kan een bedrijfsrevisor toevoegen aan de opdrachthouder, om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten van de distributienetbeheerder te onderzoeken.

§ 3. De distributienetbeheerder organiseert zijn boekhouding zo dat de lasten en de opbrengsten verbonden aan de verplichtingen en opdrachten van openbare dienst die hij op zich neemt, geïdentificeerd kunnen worden.

De geldende openbare dienstverplichtingen inzake gas worden bepaald door de artikelen 18 en 18bis.

Artikel 18 vermeldt de verplichtingen ten laste van de distributienetbeheerder en de leveranciers:

“1° het ter beschikking stellen van een ononderbroken minimumlevering van gas voor het verbruik van het gezin tegen de voorwaarden bepaald in Hoofdstuk Vbis;

2° de levering van gas tegen een specifiek sociaal tarief aan personen volgens de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving en in Hoofdstuk Vbis;

3° een kosteloze preventiedienst voor risico's bij het gebruik van aardgas, ten voordele van de gezinnen die erom vragen. De Regering bepaalt de inhoud en voorwaarden voor de uitoefening van deze opdracht.”

Daarnaast vermeldt artikel 18bis de openbare dienststopdrachten die uitsluitend ten laste zijn van de distributienetbeheerder:

“1° de organisatie van een dienst voor de opvolging van de relatie met de consument en het geven van inlichtingen inzake prijzen en voorwaarden van aansluiting ten behoeve van huishoudelijke afnemers;

2° het promoten van rationeel gasgebruik door het geven van inlichtingen en demonstraties, het ter beschikking stellen van uitrustingen en diensten en het verstrekken van financiële hulp ten behoeve van de gemeenten en de andere eindafnemers.

De distributienetbeheerder stelt daartoe in samenwerking met de Dienst een driejaarlijks programma op voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van de gemeenten.

Na goedkeuring ervan door de Regering deelt de Dienst jaarlijks aan de distributienetbeheerder het driejaarlijks programma mede voor rationeel gebruik van gas ten behoeve van alle andere categorieën eindafnemers, ongeacht of ze al dan niet in aanmerking komen;

3° de verspreiding op een toegankelijke informatiedrager via internet van de inlichtingen betreffende de diverse maatregelen genomen door de distributienetbeheerder inzake het onthaal van huishoudelijke afnemers;

4° de verzending, elk jaar, aan Brugel van een verslag over de kwaliteit van het onthaal geboden aan de gezinnen;

5° de verzending, elk jaar, aan Brugel van een verslag over de lijst verplichtingen waarmee de distributienetbeheerder garandeert dat elke vorm van discriminerende praktijken wordt uitgesloten. Brugel deelt dit verslag mede aan de Regering en maakt het bekend.”

Artikel 20 van de ordonnantie van 1 april 2004 bepaalt de wijze van financiering van de openbare dienststopdrachten:

“De kosten verbonden aan de opdrachten en verplichtingen van openbare dienst bedoeld in de artikelen 18 en 18bis worden gedragen door de netbeheerder ten titel van exploitatiekosten. De doorrekening van deze kosten in de tarieven wordt geregeld door de federale wetgeving.”

I Context en voorgeschiedenis

1. Op 21 oktober 2008 ontving Brugel het programma van de openbare dienstopdrachten voor 2009 van Sibelga.
2. Brugel bezorgde zijn advies 20081204-072 van 4 december 2008 aan de Minister.
3. Op 12 juli 2010 ontving Brugel, vanwege de Regering, een verzoek om advies over het rapport betreffende de uitvoering van de openbare dienstopdrachten voor het jaar 2009.
4. Op 20 juli 2010 vond een vraag-antwoordsessie plaats over het hoofdstuk “rationeel energiegebruik” in de lokalen van Sibelga.
5. Op 22 juli 2010 vond een vraag-antwoordsessie plaats over het hoofdstuk “openbare verlichting” in de lokalen van Sibelga.
6. Op 28 juli 2010 werd een brief verstuurd naar Mevrouw de Minister met een verzoek om bijkomende informatie over het rapport betreffende de uitvoering van de openbare dienstopdrachten met betrekking tot het hoofdstuk rationeel energiegebruik en werd dergelijke brief eveneens naar Sibelga verstuurd.
7. Op 30 juli 2010 werd een mail verstuurd naar Sibelga met een verzoek om bijkomende informatie over het rapport betreffende de uitvoering van de openbare dienstopdrachten met betrekking tot het hoofdstuk rationeel energiegebruik.
8. Op 16 augustus 2010 antwoordde Sibelga per brief op de verschillende verzoeken die per brief en per mail geformuleerd werden.
9. Op 10 september 2010 richtte de Minister een toelichtingsschrijven aan BRUGEL.

2 Analyse betreffende de openbare dienststopdrachten van sociale aard

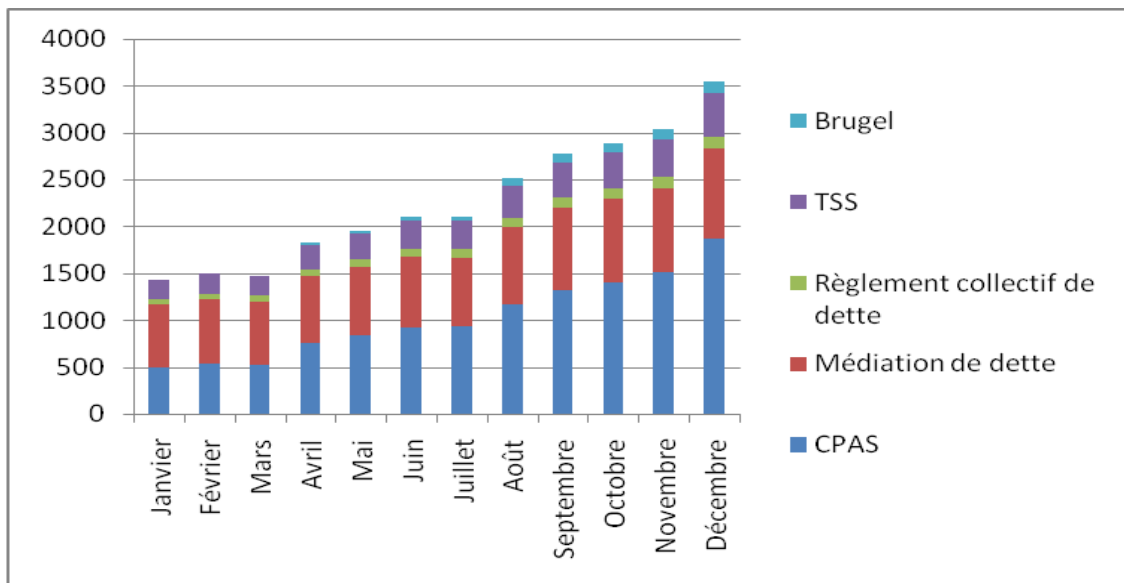
2.1 Elektriciteit

Hierna onderzoeken we de inhoud van het rapport over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten dat door de intercommunale Sibelga werd ingediend voor elk van de openbare dienststopdrachten voor elektriciteit, opgesomd in artikel 24 en 24bis van de elektriciteitsordonnantie en in samenhang met het programma van openbare dienststopdrachten 2009.

2.1.1 Beheer van de beschermde afnemers

In 2009 kende de evolutie van het aantal beschermde afnemers dat door de noodleverancier bevoorrad werd, een constante stijging.

De toename van het aantal door Sibelga als noodleverancier bevoorradde leveringspunten is voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat erg weinig beschermde afnemers terugkeren naar de commerciële leverancier, eenmaal hun schuld vereffend is, alsook aan de kwaliteit van de opleiding die aan de maatschappelijk werkers gegeven wordt.

Figuur 1: evolutie van het aantal beschermde afnemers

Brugel
SST
Collectieve schuldenregeling
Schuldbemiddeling
OCMW

Zoals aangekondigd in het advies 20090918-8, verrichtte Brugel een studie naar de werking van de bescherming van de afnemers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, alsook naar de voorstellen die als basis kunnen dienen voor de denkoefening over de wijziging van de Brusselse wetgeving. Al deze analyses en voorstellen zijn beschikbaar in het Verslag 20100709-08 over de naleving van de openbare dienstverplichtingen door de

distributienetbeheerder en de leveranciers, en in het bijzonder in het domein van de rechten van de huishoudelijke verbruikers, alsook in de voorstellen tot wijziging van de bepalingen die de bescherming van de consumenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omkaderen.

Gezien het bestaan van dit verslag, stelt Brugel voor om de analyse van de vaststellingen over de werking van de bescherming van de afnemers, verricht in het kader van het rapport over de uitvoering van de openbare dienstopdrachten van de netbeheerder, niet verder uit te diepen.

2.1.1.1 Dienst voor het beheer van beschermde afnemers

De dienst voor het beheer van beschermde afnemers, die Sibelga in staat moet stellen om haar rol als noodleverancier (ook sociale leverancier genoemd) te spelen, bestaat sinds 1 januari 2007.

Deze dienst bestaat uit:

- een callcenter,
- een onthaalbureau,
- een “backoffice”,
- een informatiepagina op de website van Sibelga.

De gemiddelde bereikbaarheid¹ van het callcenter bedraagt 96 %.

De gemiddelde bereikbaarheid² van het onthaalbureau bedraagt 99 %.

De gemiddelde bereikbaarheidspercentages blijven uitstekend en vertonen zelfs een lichte stijging in vergelijking met de prestaties van 2008.

Het verslag van de openbare dienstopdrachten vermeldt geen tevredenheidspercentages met betrekking tot de vragen van de klanten die een beroep doen op deze dienst.

Brugel heeft gevraagd een instrument te ontwikkelen om het percentage vragen te evalueren waarop een antwoord kan worden gegeven door de diverse eerstelijnsonthaaldiensten.

Over deze aspecten moet een specifiek jaarverslag worden opgemaakt dat de kwaliteit van het onthaal van de gezinnen bespreekt in het kader van de opdracht als noodleverancier, zoals gevraagd in artikel 24bis 6° van de ordonnantie.

Begroting en controle

Algemene opmerking: de bedragen die werden begroot en in het programma van de openbare dienstopdrachten werden voorgesteld, en de in het rapport over de uitvoering van de openbare dienstopdrachten 2009 vermelde budgetbedragen vertonen verschillen. Deze verschillen zijn niet groot en zijn te wijten aan een materiële fout.

---

¹ Slagingspercentage betreffende het opnemen van de oproepen

² Slagingspercentage betreffende de afhandelingen door een medewerker

We zullen het bestede budget analyseren in vergelijking met de bedragen die werden begroot, zoals deze werden voorgesteld in het programma 2009.

De uitgaven worden uitgesplitst in 4 posten:

1. Het programma van de openbare dienststopdrachten 2009 voorzorg in 16,67 medewerkers voor de volledige activiteit "beschermde afnemer" (elektriciteit en gas), voor een totale begroting van 1.420.136 €. Het aandeel "elektriciteit" bedroeg, in de begroting van het programma van openbare dienststopdrachten, 852.082 €.

Het verslag over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten maakt melding van een daadwerkelijk besteed budget voor het aandeel "elektriciteit" van 704.900 €, wat overeenstemt met +/- 82,7 % van het hiervoor begrote bedrag.

2. Het aandeel "elektriciteit" van de begroting, toegewezen aan de huur van de zetel in de Visverkopersstraat, bedraagt 144.619 € op een totale begroot bedrag van 241.031 €.

Het verslag over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten maakt melding van een daadwerkelijk besteed budget van 146.000 €, hetzij 101 % van het bedrag dat oorspronkelijk werd begroot.

3. Het aandeel "elektriciteit" van de begroting, toegewezen aan de directe werkingskosten betreffende de activiteit, bedraagt 84.142 € op een totale begroting van 140.237 €.

Het verslag over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten maakt melding van een daadwerkelijk besteed budget van 16.200 €, hetzij slechts 19,2 % van het bedrag dat oorspronkelijk werd begroot.

4. Het aandeel "elektriciteit" van de begroting, toegewezen aan de indirecte werkingskosten, bedraagt 410.900 € op een totaal begroot bedrag van 629.580 € zoals voorzien in de begroting 2009, hetzij 65,3 % van het bedrag dat werd begroot.

Tabel 1: begroting openbare dienststopdrachten elektriciteit in duizenden euro

	Jaarbegroting 2009		Besteed einde 2009			
	Elektriciteit	Totaal	Elektriciteit	% begroting	Totaal	% begroting
Personeel	852,08	1.420,14	704,90	82,70%	1.174,90	82,70%
Huur Visverkopersstr.	144,62	241,31	146,00	101,00%	243,30	126,70%
Directe werkingskosten	84,14	140,24	16,20	19,20%	29,10	82,80%

Indirecte werkkosten	620,58	1.020,70	497,60	65,30%	829,30	42,50%
Totaal	1.710,42	2.850,71	1.364,70	79,79%	2.276,6	79,86%

2.1.2 Levering van elektriciteit aan beschermde afnemers

Aankoop van energie

Sibelga wees de overheidsopdracht betreffende de aankoop van energie voor de bevoorrading van beschermde klanten toe aan Electrabel Customer Solutions. De opdracht geldt voor de jaren 2009 tot 2011.

De gemiddelde energieprijis van de door Sibelga aangekochte energie (commodity + transport- en distributietarieven + taksen) bedraagt 180,2 €/ MWh. In het programma voor 2009 werd de aankooprijis voor elektriciteit geraamd op 179,7 €/MWh.

De ramingen van de te leveren energie werden gebaseerd op een hypothese van 3.000 afnemers die 1.605 kWh/jaar, hetzij 4.815 MWh verbruiken.

Uiteindelijk werd er 3.423 MWh (op basis van cijfers, vrijgegeven aan het einde van het toewijzingsproces), hetzij 71 % van de geraamde hoeveelheid door ECS geleverd en gefactureerd.

Het gemiddelde verbruik per beschermde afnemer bedroeg in 2009 2.717 kWh/jaar. Ter herinnering: de verbruiksmediaan in Brussel bedraagt 2.036 kWh/jaar en een aanzienlijk verbruik situeert zich rond de 3.600 kWh/jaar.

Het aanzienlijke gebruik van vermogensbegrenzers van 4.600 W (85 % van de beschermde afnemers heeft een maximale vermogensbegrenzer) moet opnieuw in vraag worden gesteld. De voortdurende toename van het gemiddelde verbruik van de beschermde afnemers duidt op een negatief effect ervan op het verantwoordelijkheidsbesef van de klanten ten aanzien van hun verbruik.

Brugel formuleerde in haar verslag 20100709-08 rationaliseringsvoorstellen voor het gebruik van vermogensbegrenzers van 4.600 W.

Terugbetaling bij de CREG

Het "federaal fonds ten gunste van de huishoudelijke beschermde klanten", beheerd door de CREG, dekt het verschil tussen het specifiek sociaal tarief en de marktprijis die Sibelga betaalt om de beschermde afnemers te bevoorraden.

De CREG liet onlangs weten dat alleen de dossiers in aanmerking genomen zouden worden van beschermde afnemers die, volgens de federale wetgeving, van het specifiek sociaal tarief kunnen genieten.

Deze bepaling bevestigt de door Brugel geuite twijfels (advies 20081204-072 over het programma voor de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen voor 2009) over het recht van Sibelga om het tariefverschil tussen de aankooprijis en de verkooprijis van de energie te recupereren van het federaal fonds ten gunste van de beschermde klanten.

Op dit ogenblik voldoet slechts 14 % van de als beschermde afnemers erkende afnemers aan de eisen van de CREG. Dit geringe percentage is voornamelijk te wijten aan de verschillende procedures voor het verkrijgen van het statuut van beschermde afnemer, die door de Brusselse wetgeving werden ingevoerd. Hierdoor geniet een bepaald aantal gezinnen het statuut van beschermde afnemer via de tussenkomst van het OCMW of BRUGEL, terwijl ze ditzelfde statuut volgens de bepalingen van de federale wetgeving hadden kunnen verkrijgen.

Gelet op het standpunt van de CREG zal er slechts 86.000 € aan Sibelga terugbetaald worden, in tegenstelling tot de verhoopte 214.000 €.

Overeenkomstig het standpunt dat BRUGEL innam in haar advies 20090918-81, moet het verschil tussen de ontvangen en de verhoopte terugbetaling ingeschreven worden in het bestede budget van de openbare dienst opdrachten omwille van het feit dat dit het resultaat is van een eenzijdige beslissing van de CREG.

Het zou interessant zijn dat Sibelga voor elke nieuwe beschermde afnemer waarvan zij de bevoorrading verzorgt, zij de ad hoc attesten zou opvragen, die het mogelijk maken om het gezin volgens de bepalingen van de federale wetgeving te kwalificeren, in afwachting van de automatisering van deze manier van werken. En dit om tegemoet te komen aan de “eisen” van de CREG, zodat er maximaal rekening zou worden gehouden met deze gezinnen in het kader van voormelde terugbetaling.

Onbetaalde rekeningen betreffende de activiteit

De activiteit “levering aan beschermde afnemers” brengt, door haar aard, een aanzienlijk risico op onbetaalde rekeningen met zich mee.

45 % van de afnemers ervaart moeilijkheden met het betalen van de energiefacturen en dat, ondanks de toepassing van het specifiek sociaal tarief. In 2009 werd meer dan 28 % van de gefactureerde bedragen ingeschreven als vordering. Uitgaande van de analyse van de gegevens voor 2008 (aangezien 2007 het jaar was dat met de activiteit begonnen werd, is het weinig relevant om dat jaar in aanmerking te nemen) blijft het percentage onbetaalde rekeningen relatief stabiel. Men had kunnen hopen dat na verloop van tijd de verschuldigde bedragen gedeeltelijk afbetaald zouden zijn.

Tabel 2: evolutie van de onbetaalde rekeningen betreffende de activiteit inzake elektriciteit

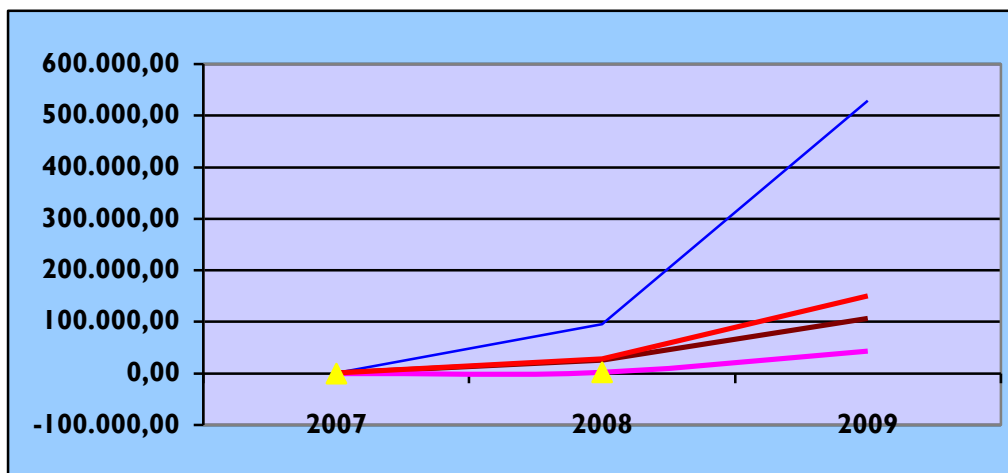
	2007	2008	2009
Facturering	1.452,00	95.532,18	529.354,39
Actieve onbetaalde rekeningen	308,55	25.502,49	106.946,12
Inactieve onbetaalde rekeningen	0,00	2.175,44	43.674,68
Totaal onbetaalde rekeningen	308,55	27.677,93	150.620,08
Aandeel onbetaalde rekeningen (%)	21,25%	28,97%	28,45%

De actieve onbetaalde rekeningen zijn schulden die verschuldigd zijn door afnemers die nog door Sibelga bevoorrad worden.

De inactieve onbetaalde rekeningen zijn schulden die verschuldigd zijn door afnemers die niet langer door Sibelga bevoorrad worden, ofwel omdat de meter afgesloten werd, ofwel omdat de klant naar zijn commerciële leverancier terugkeerde (in de praktijk gaat het echter louter om afsluitingen).

Het gemiddelde bedrag van de onbetaalde rekeningen is gestegen ten opzichte van 2008, van 192 € naar 219 € in 2009. De huidige wettelijke bepalingen zullen een stijging van de gemiddelde schuld in het kader van deze activiteit tot gevolg hebben.

In haar advies 20090918-81 vroeg Brugel om duidelijke en openbare criteria te bepalen op basis waarvan een procedure tot verbreking vóór de vrederechter wordt ingeleid.

Figuur 2: grafische weergave van de evolutie van de onbetaalde rekeningen doorheen de tijd

2.1.3 Technische prestaties

De werkhypothese die werden voorgesteld in het programma voor de uitvoering van de openbare dienststopdrachten voor 2009, waren vergelijkbaar met de werkhypothese van het programma voor 2008, namelijk de plaatsing van 25.000 begrenzers en de verwijdering van 20.000 begrenzers.

In de loop van 2009 werden er 11.878 begrenzers aangesloten, werden er 10.430 begrenzers verwijderd en werden er 1.088 begrenzers van 1.380 W vervangen (door een begrenzer met een vermogen van 4.600 W in 97 % van de gevallen).

Tabel 3 : evolutie van de technische prestaties

Begrenzers	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Geplaatste begrenzers	11.266	14.241	14.741	9.356	14.769	11.878
Verwijderde begrenzers	9.499	13.333	14.641	6869	10.763	10.430

Aanwezige begrenzers op 31 december	8.447	9.355	9.472	11.127	13.310	13.145
--	--------------	--------------	--------------	---------------	---------------	---------------

Aangezien het aantal geplaatste vermogensbegrenzers groter was dan het aantal verwijderde vermogensbegrenzers, zou men een toename van het aantal aanwezige vermogensbegrenzers moeten vaststellen. De door Sibelga meegedeelde cijfers wijzen echter op een lichte daling van het aantal aanwezige vermogensbegrenzers op 31 december 2009.

Tabel 4: plaatsingen en verwijderingen van vermogensbegrenzers in 2009

	Totaal aantal aanvragen	Aantal uitgevoerde plaatsingen/verwijdering en/afsluitingen	Percentage succesvolle aanvragen
Vervangingen/plaatsingen	40.357	12.966 ³	32%
Verwijderingen	11.291	10.430	92%
Afsluitingen met toelating van de vrederechter	748 EAN-codes	739	99%

De percentages succesvolle plaatsingen en verwijderingen van vermogensbegrenzers in 2009 zijn vergelijkbaar met de resultaten bekomen in 2008.

Hierbij dient opgemerkt dat, ondanks het aanzienlijke aantal door leveranciers ingediende aanvragen voor de plaatsing van een vermogensbegrenzer, Sibelga uiteindelijk vermogensbegrenzers plaatste voor 90 % van de EAN-codes waarvoor een aanvraag voor een begrenzer werd ingediend tegenover 93 % in 2008.

Het percentage succesvolle afsluitingen met toelating van de vrederechter is bijzonder hoog. Uit de door Sibelga meegedeelde gegevens kan echter niet het aantal door de leveranciers ingediende aanvragen voor een afsluiting van een meter afgeleid worden.

Het aantal niet-uitgevoerde afsluitingen kan worden verklaard door puur administratieve criteria. Als we weten dat de door Sibelga bezorgde informatie afkomstig is van "momentopnames", is het plausibel dat een geregistreerde aanvraag tot afsluiting nog niet kon worden uitgevoerd.

³ Er moesten 1.088 vermogensbegrenzers vervangen worden. Dit verklaart het verschil tussen het aantal geplaatste nieuwe vermogensbegrenzers (11.878) en het aantal technische plaatsingsprestaties (12.966)

Begroting en controle

Het budget dat aanvankelijk voorzien was in het programma van de openbare dienststopdrachten bedroeg 3.819.532 €. De werkelijke totale kostprijs van de activiteit bedraagt 3.441.600 €, hetzij 90,1 % van het bedrag dat begroot werd.

Tabel 5: begroting technische prestaties elektriciteit in duizenden euro

	Jaarbegroting 2009	Besteed einde 2009	
	Elektriciteit	Elektriciteit	% begroting
Personeel	1.356,6	1.314,5	96,9%
Andere directe kosten	97,7	90,1	92,3%
Toeslagen	0	0,6	0,0%
Materieel	63,4	53,2	84,0%
Onderaanneming	1.131,5	834,6	73,8%
Indirecte kosten	1.170,4	1.148,6	98,1%
Totaal	3.819,5	3.441,6	90,1%

Na drie jaar liberalisering van de energiemarkt stelt Brugel slechts een lichte stijging van het aantal technische prestaties vast ten opzichte van de situatie vóór de liberalisering van de energiemarkt, die evenwel onder de ramingen blijft, die in 2007 werden gemaakt.

De door Sibelga verrichte begrotingsramingen zijn gebaseerd op de hypothesen van 25.000 plaatsingen en 20.000 verwijderingen van vermogensbegrenzers. Als men er de cijfers bijneemt, die in het uitvoeringsverslag worden vermeld, dan stelt men vast dat slechts 50 % van de plaatsingen en verwijderingen van vermogensbegrenzers ook daadwerkelijk uitgevoerd en gevraagd werd door de markt. Niettemin werden de budgetten ten belope van meer dan 90 % van de ramingen opgebruikt.

Brugel concludeert hieruit dat de door Sibelga opgestelde begrotingramingen per technische prestatie-“eenheid” zich onder de op het terrein vastgestelde realiteit situeren.

Bij wijze van conclusie suggereert Brugel een herziening naar beneden toe van het aantal technische prestaties in de toekomstige programma's, alsook een herziening naar boven toe van de werkhypothesen met betrekking tot de realisatiekostprijs per “technische prestatie-eenheid” en dit om het programma zo goed mogelijk te laten stroken met de werkelijkheid.

2.2 GAS

2.2.1 Beheer van beschermde afnemers

Alle opmerkingen en vaststellingen die in het hoofdstuk over elektriciteit geformuleerd werden, gelden eveneens voor het aan gas gewijde hoofdstuk.

Begroting en controle

Tabel 6 : begroting openbare dienstopdrachten gas in duizenden euro

	Jaarbegroting 2008		Besteed einde 2008			
	GAS	Totaal	GAS	% begroting	Totaal	% begroting
Personeel	568,05	1.420,14	469,90	82,70%	1.174,90	82,70%
Huur Visverkopersstr.	94,41	241,31	97,30	103,06%	243,30	126,70%
Directe werkingskosten	56,09	140,24	12,90	23,00%	29,10	82,80%
Indirecte werkingskosten	420,9	1.020,70	331,70	78,80%	829,30	42,50%
Totaal	1.140,65	2.850,71	911,90	79,95%	2.276,6	79,86%

2.2.2 Levering van gas aan beschermde afnemers

Aankoop van energie

Sibelga wees de overheidsopdracht betreffende de aankoop van energie voor de bevoorrading van beschermde klanten toe aan SPE Luminus. Het contract in kwestie heeft een looptijd van één jaar.

De gemiddelde energieprijis van de door Sibelga aangekochte energie (commodity + transport- en distributietarieven + taksen) bedraagt 48,7 €/MWh. In het programma voor 2009 werd de aankoopprijs voor gas geraamd op 75 €/MWh.

De ramingen inzake de te leveren energie waren gebaseerd op een hypothese van 1.800 afnemers die 4.408 kWh/jaar, hetzij 7.935 MWh verbruiken.

Uiteindelijk werd er 15.507 MWh (op basis van de aan het einde van het toewijzingsproces vrijgegeven cijfers), hetzij 195 % van de geraamde hoeveelheid door SPE Luminus geleverd en gefactureerd.

Het gemiddelde verbruik per beschermde afnemer bedroeg in 2009 14.400 kWh/jaar. Het verschil met het geraamde verbruik in het programma voor 2009 is bijzonder groot. Brugel is

evenwel niet in staat om de oorzaak van dit verschil op een objectieve manier te analyseren, omdat Sibelga de werkhypothesen niet meedeelde, waarmee het gemiddeld gasverbruik van de beschermde afnemers achterhaald had kunnen worden. Aangezien het programma voor 2009 werd opgesteld vóór de publicatie van het uitvoeringsverslag voor 2008, kon Sibelga niet beschikken over de in dit verslag opgenomen gegevens die gewag maakten van een gemiddelde verbruik van 14.608 kWh/jaar.

Ter herinnering: de driemaandelijke statistieken van Brugel wijzen op een mediaan verbruik van circa 12.728 kWh/jaar. Het gemiddelde verbruik van 14.400 kWh/jaar lijkt dus niet overeen te stemmen met een normaal verbruik, in het bijzonder in de context van een koud jaar 2009.

Onbetaalde rekeningen betreffende de activiteit

Voor dit punt gelden dezelfde contextuele elementen als deze die in het hoofdstuk “levering van gas aan beschermde afnemers” werden vermeld.

Tabel 7: evolutie van de onbetaalde rekeningen van de activiteit inzake gas

	2007	2008	2009
Facturering	1.724,25	126.403,75	826.966,72
Actieve onbetaalde rekeningen	217,80	36.553,93	186.519,03
Inactieve onbetaalde rekeningen	0,00	1.034,99	85.118,45
Totaal onbetaalde rekeningen	217,80	37.588,92	271.637,48
Aandeel onbetaalde rekeningen (%)	12,63%	29,74%	32,85%

We vestigen de aandacht hierbij op het feit dat het aandeel onbetaalde rekeningen voor gas iets hoger ligt dan voor elektriciteit, zij het niet in wezenlijke mate. Bij gas gaat het echter om grotere bedragen dan bij elektriciteit.

3 Analyse betreffende de openbare dienststopdrachten met betrekking tot het REG

3.1 Principes, budget en rollen

3.1.1 Categorieën gezinnen, tertiaire sector en sector van de collectieve huisvesting

SIBELGA bezorgde ons gegevens over de uitgaven in 2009 en over de begrotings situatie op 15 juni met betrekking tot de verwerking van de REG-premies (elektriciteit en gas) op de begroting voor 2010, buiten de begroting voor de geassocieerde lagere overheden. Voor een samenvattende tabel van deze gegevens, verwijzen we u graag naar tabel 8.

Voor elektriciteit en gas samen hebben de in het boekjaar 2009 aangegane verbintenissen – in de zin van de rijkscomptabiliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁴ – betrekking op een totaal bedrag van 36,978 miljoen euro. De in 2009 verrichte betalingen zijn goed voor een bedrag van 9,645 miljoen euro en de overdracht ten laste van de begroting voor 2010 en de begrotingen daarna bedraagt 27,333 miljoen. Het verschil tussen de door de Regering goedgekeurde begroting en de in 2009 uitgekeerde bedragen bedraagt 2,055 miljoen euro. Dit saldo wordt geboekt onder overgedragen lasten. Zodoende bedraagt de overdracht ten laste van de begroting voor 2010 en de begrotingen daarna 25,278 miljoen euro.

Een deel van de betalingsverzoeken ten gevolge van eerder gedane premiebeloften zullen ten laste zijn van de begrotingen voor 2011 en de jaren daarna. Volgens de ramingen van SIBELGA zullen deze verzoeken betrekking hebben op een bedrag tussen 5,832 miljoen euro en 6,732 M€.

Het in 2010 te honoreren uitstaande bedrag kan bijgevolg op minimum 18,546 miljoen euro worden geraamd.

Een dergelijke situatie lijkt ons voort te vloeien uit, enerzijds, een op hol slaan op het einde van het jaar van de premieaanvragen die niet onmiddellijk in de boeken ingeschreven konden worden, en, anderzijds, de mogelijkheid tot het kunnen blijven aangaan van verbintenissen (beloftes of directe premies) waarvan de uitbetaling niet onmiddellijk dient te gebeuren, terwijl de goedgekeurde budgetten reeds werden toegewezen.

Het lijkt ons noodzakelijk dat het beheer van deze premies spoedig zou worden afgestemd op de regels die inzake begrotingsbeheer van de Brusselse openbare entiteiten gelden, zoals deze gepreciseerd werden in de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle.

3.1.2 Categorie van de geassocieerde lagere overheden (gemeenten)

Het budget van het gedeelte “premies aan geassocieerde lagere overheden (gemeenten)” voor elektriciteit en gas samen, bedroeg 1,6 miljoen euro. SIBELGA verrichtte betalingen voor een bedrag van 280.743 €, terwijl er 1,1 miljoen als uitgestelde lasten geboekt werd. Het niet-toegewezen saldo bedraagt circa 219.000 €.

---

⁴ Zoals gepreciseerd in de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle

Tabel 8: begroting en realisering van het REG-programma van de openbare dienstopdrachten 2009 (situatie midden juni 2010)

	Bedragen in duizenden euro	ELECTRICITEIT	GAS	TOTAAL ELEKTR.- GAS
BEGROTING 2009	RES	5.148	1.404	6.552
	PRO&COLL	3.042	2.106	5.148
TOTAAL begroting 2009		8.190	3.510	11.700
TOTAAL in 2009 "aangegane verbintenissen" (betaald in 2009 en overdracht naar de jaren 2010 & volgende)		25.668	11.310	36.978
gerealiseerd / betaald in 2009 (programma voor 2009 of vroeger)	RES	7.618	1.441	9.059
	PRO&COLL	380	206	586
TOTAAL gerealiseerd / betaald in 2009		7.997	1.648	9.645
overdracht van het programma voor 2009 naar de begroting voor 2010 en naar de daaropvolgende begrotingen	RES	8.850	2.577	11.427
	PRO&COLL	8.821	7.085	15.907
TOTAAL van de overdracht van het programma voor 2009 naar de begroting voor 2010 en naar de daaropvolgende begrotingen		17.671	9.662	27.333
Saldo geboekt als overgedragen lasten (voor vereffening in 2010 op basis van een in 2009 aangegane verbintenis)	= budget-gerealiseerd	193	1.862	2.055
Netto-overdracht / door de begroting voor 2010 en de daaropvolgende begrotingen te financieren saldo	=overdracht-provisies	17.478	7.800	25.278
Raming van SIBELGA van de overdrachten naar 2011 & naar de daaropvolgende jaren	RES	742	0	742
	PRO&COLL ?		?	5090

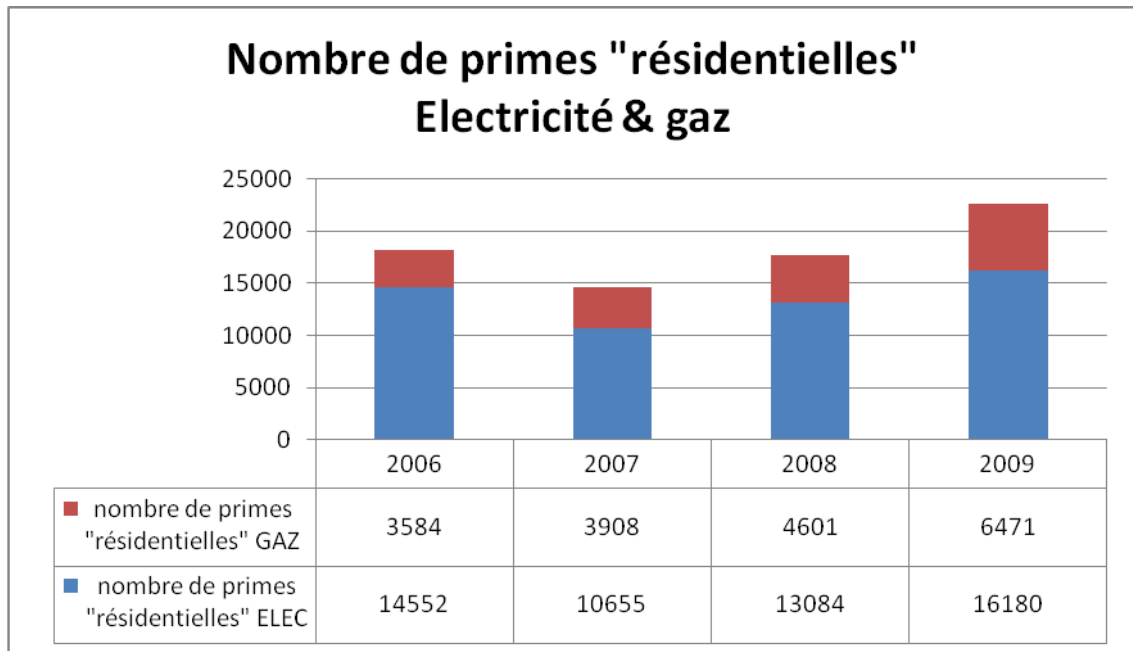
Totaal van de plausibele overdrachten naar 2011 en naar de daaropvolgende jaren			5832
--	--	--	-------------

Begroting voor 2010 (UREG zonder geassocieerde lagere overheden en werkingskosten)	8.194	3.476	11.670
---	--------------	--------------	---------------

3.2 Huishoudelijke premies

We stellen vast dat het aantal premies de laatste drie jaar is toegenomen. De meest aangevraagde premies houden verband met superisolerende beglazing (4848), A++-koelkasten (3587) en condensatietoestellen (2585). En dan is er nog de erg grote stijging van de fotovoltaïsche premies (evolutie van 250 dossiers in 2008 naar 1.144 in 2009).

Figuur 3: evolutie van het aantal elektriciteits- en gaspremies van 2006 tot 2009

Aantal "huishoudelijke" premies voor elektriciteit en gas

Aantal "huishoudelijke" premies voor GAS   Aantal "huishoudelijke" premies voor ELEKTR.

Bron: SIBELGA, verslagen ODO 2006 tot 2009

Naast deze premies, werden er een dertigtal dossiers goedgekeurd naar aanleiding van een aanvraag voor een renteloze lening om werken van REG-aard te kunnen uitvoeren.

3.3 Professionele premies (tertiaire en industriële sector)

Hoewel de premies voor professionele afnemers in de loop van de eerste boekjaren een gematigd succes kenden, was dat in 2009 niet langer het geval. Men stelt vast dat de prioriteiten van de professionele afnemers vergelijkbaar zijn met die van de particulieren.

Niettemin dient hierbij opgemerkt dat de werken van deze sector en die van de collectieve huisvesting betrekking hebben op beduidend hogere bedragen en dat er door professionele afnemers ook vaker premiebeloften aangevraagd worden dan door particulieren.

191 dossiers voor een totaal bedrag van 5,959 miljoen euro maken het voorwerp uit van beloften voor de professionele afnemers en de sector van de collectieve huisvesting, waarbij

dan nog eens 46 betalingsverzoeken komen ten belope van 714 duizend euro betreffende eerder gedane beloften.

284 andere dossiers hebben ten slotte betrekking op verzoeken om directe betaling na uitvoering van werken, voor een totaal bedrag van 6,165 miljoen.

3.4 Premies voor de sector van de collectieve huisvesting

Deze premies houden hoofdzakelijk verband met de isolatie van daken en de plaatsing van condensatieketels.

Deze dossiers worden samen met de dossiers van de professionele afnemers behandeld.

3.5 Premies voor de geassocieerde lagere overheden (gemeenten)

Deze premies maken het voorwerp uit van een aparte behandeling en worden rechtstreeks door SIBELGA beheerd. SIBELGA heeft hier veel succes mee en de voorziene middelen worden voor een groot deel ook daadwerkelijk gebruikt.

3.6 Warmtekrachtkoppeling

De installaties werkten gedurende 61.320 uur, wat een lichte daling is ten opzichte van het jaar voordien. Dit laat zich verklaren door de gedwongen stillegging van een installatie omwille van de door haar veroorzaakte hinder van lawaai en trillingen.

In 2009 werden er voor deze installaties 22.295 groenestroomcertificaten toegekend.

3.7 Personeel en werkingskosten

Onderstaande tabel maakt de balans op van een voor 91,2 % gebruikt budget.

Tabel 9: personeels- en werkingskosten van de dienst REG: vergelijking tussen wat er begroot voor 2009 en wat er besteed werd in 2009

	Begroot	Besteed	Besteed in % van de begroting
Personeel	538,6	495,7	92
Directe werkingskosten	23,1	20,1	87
Indirecte werkingskosten	340,7	307	90,1
Totaal	902,4	822,8	91,2

4 Analyse betreffende de openbare dienstopdrachten met betrekking tot de openbare verlichting

4.1 Realisaties

Overeenkomstig artikel 24bis van de ordonnantie, ingevoegd door artikel 43 van de ordonnantie van 14 december 2006 en gewijzigd door artikel 20 van de ordonnantie van 30 april 2009, bestond de opdracht met betrekking tot de openbare verlichting van gemeentewegen in de uitvoering van de volgende activiteiten op de wegen en in de gemeentelijke openbare ruimten:

1. De constructie van de installaties van openbare verlichting,
2. Het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting,
3. De uitvoering van bijkomende werken op verzoek van de gemeenten volgens artikel 26, §9 van de ordonnantie,
4. Het verbruik van de openbare verlichting.

Bovendien neemt de distributienetbeheerder sinds 2008 ook de levering van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg voor zijn rekening om de afwezigheid van de commerciële leveranciers op deze markt te compenseren. Deze opdracht werd ingevoerd door de ordonnantie van 4 september 2008 tot wijziging van artikel 24bis van de ordonnantie.

De details van deze realisaties komen in de hiernavolgende punten, vermeld in punt 4.1, aan bod. Hieruit blijkt dat voor het jaar 2009 de distributienetbeheerder, Sibelga, de openbare verlichtingsactiviteiten heeft verricht in overeenstemming met de geldende reglementering.

4.1.1 Constructie van de installaties

Vanwege het eraan toegekende budget en het aantal personen dat ervoor wordt ingeschakeld, vormen de activiteiten met betrekking tot de constructie van de installaties één van de pijlers van de openbare verlichtingsopdracht. Deze activiteiten vertegenwoordigen namelijk de grootste begrotingspost en zijn goed voor een bedrag van meer dan 10 miljoen euro (zie punt 4.2 van dit advies) en 35 personen, bijgestaan door zes bedrijven in onderaanneming. Voormelde activiteiten bestaan daarbij voornamelijk uit de vernieuwing en uitbreiding van het aantal verlichtingspalen, van het ontwerp van de nieuwe uitrustingen door het studie bureau van Sibelga tot aan de installatie ervan door de technische teams.

- **Vervanging van de verlichtingspalen**

Wat de vervanging van de verlichtingspalen betreft, was de voor 2009 vastgelegde doelstelling gebaseerd op een in de loop van de jaren voordien uitgewerkte hypothese in functie van de levensduur van de verlichtingspalen die op 20 à 25 jaar geraamd werd. Zodoende werd een vervangingsdoelstelling van 5 % van het totale aantal verlichtingspalen vastgelegd, wat overeenstemt met 3.600 nieuwe verlichtingspalen die in 2009 geplaatst dienden te worden. Uiteindelijk plaatste Sibelga 4.151 nieuwe verlichtingspalen, waarvan 735 in het kader van de vervanging van verlichtingspalen door

een identieke paal naar aanleiding van ongevallen en een vastgestelde verouderde staat of om aan verzoeken van klanten tegemoet te komen.

Verder bleef ook de groei van het aantal verlichtingspalen die in 2005 begon, aanhouden, wat de nieuwe tendens in de evolutie van de openbare verlichting ten dienste van voetgangers en andere zwakke weggebruikers bevestigt. Daarbij is het de bedoeling om de lichtpunten lager te plaatsen en te opteren voor een groter aantal lichtpunten, zij het evenwel van een geringere sterkte. Hierdoor kon het gemiddelde vermogen van een verlichtingspaal teruggebracht worden van 189 W in 2008 naar 187 W einde 2009.

In overeenstemming met de “ecodesignrichtlijn” werd het percentage hogedrukkwiklampen teruggebracht van 14,2 % einde 2008 naar 11,6 % in 2009. De eliminatie ervan is immers van cruciaal belang om een normale exploitatie van het verlichtingspark te garanderen, gelet op het feit dat dergelijke lampen niet langer in de handel verkrijgbaar zullen zijn vanaf 2015. Het verlichtingspark blijft natuurlijk wel gedomineerd door hogedruknatriumlampen, ook al daalt het aandeel ervan lichtjes van 64,4 % naar 62 %.

- **Uitbouw van het specifieke openbare verlichtingsnet**

De uitbouw van een specifiek net voor de openbare verlichting ter vervanging van het zogenaamde “50/16”-net is gerechtvaardigd door het verouderde karakter van dit laatste net. Immers, de “50/16”-technologie die in de jaren '80 gebruikt werd en die indertijd erg rationeel leek door het economische voordeel dat er slechts één kabel in de geul diende geplaatst te worden, zorgt voor al te frequente defecten in de kabels, wat tot pannes leidt, die meerdere verlichtingspalen treffen.

Alleen reeds in het kader van dit project werden er 9,95 km wachtbuizen gelegd en werden er 1,79 km kabels getrokken. De oorzaken ervan kunnen we toeschrijven aan de technische moeilijkheden die gepaard gaan met de exploitatie van de “50/16”-netten, met name aan de regels die van toepassing zijn met betrekking tot de coördinatie van wegenwerken op het Brusselse net. Zo moet er door Sibelga een wachttijd van twee jaar in acht genomen worden tussen de plaatsing van een wachtbuis en het opnieuw openleggen van de weg voor het vernieuwen van de openbare verlichting. Niettemin werd er geen informatie verstrekt over het volume van buizen en kabels dat nog dient te worden geplaatst. Het zou dan ook interessant zijn, mocht deze informatie eveneens meegedeeld worden, eventueel samen met de voorziene hoeveelheden voor elk jaar.

- **Afsplitsing van de installaties voor de eindejaarsverlichting**

De campagne voor de regularisatie van de technische configuraties waarin de installaties die gebruikt worden voor de eindejaarverlichting, op openbare verlichtingskasten aangesloten worden, werd in 2009 voortgezet. Zodoende werden er in 7 gemeenten nieuwe kasten geplaatst, voorzien van een systeem waarmee de verlichting tijdens de eindejaarsfeesten automatisch aangestoken en gedoofd kan worden. Niettemin blijven er nog 6 gemeenten over, die in 2010 in het kader van dit project geregulariseerd dienen te worden.

4.1.2 Stroomverbruik

Het stroomverbruik van de verlichtingspalen vertegenwoordigt de tweede grootste begrotingspost van de openbare verlichtingsopdracht en is goed voor een besteed bedrag van meer dan 8 miljoen euro in 2009 (zie punt 4.2 van dit advies). Inzake verbruik was er ten opzichte van 2008 sprake van een daling met bijna 2,6 % in 2009, ook al ging het daarbij niet

om een reële daling van het verbruik. Voormelde daling is namelijk te wijten aan een betere raming van de werkingsuren van de openbare verlichting. Dat verbruik wordt immers niet gemeten, maar geraamd door het aantal werkingsuren te vermenigvuldigen met vooraf door Synergrid voor elk type van lamp bepaalde vermogensforfaits. Het zou dan ook interessant zijn om hierover geïnformeerd te worden na elke herziening van deze forfaitaire bedragen.

Voor het overige vermeldt Sibelga in haar studies een gemiddelde energieprestatiecoëfficiënt die beduidend beter is dan degene die door Europa beoogd wordt als te bereiken minimum inzake openbare verlichting. Het gemiddelde geïnstalleerde vermogen per verlichtingspaal steeg daarentegen met 0,1 % omwille van de verdichting van de lampen uit esthetische en veiligheidsoverwegingen.

4.1.3 Onderhoud en reparatie

Ook al nemen ze slechts de derde plaats in op begrotingsvlak, goed voor een in 2009 besteed bedrag van bijna 4,5 miljoen euro, vormen de onderhouds- en herstellingsactiviteiten met betrekking tot de bestaande installaties omwille van het belang ervan toch de tweede pijler, na die van de constructie, van de openbare verlichtingsopdracht. Deze activiteiten omvatten de systematische vervanging van lampen en de reparatie van defecte verlichtingspalen.

- **Systematische vervanging van lampen**

Het programma voor de systematische vervanging van lampen is gebaseerd op een hypothese die werd uitgewerkt op basis van de gemiddelde levensduur van de lampen en die bedoeld is om preventief te werken om pannes en de hiermee samenhangende interventiekosten te vermijden. Zodoende worden de zogenaamde “witte” lampen om de twee jaar vervangen, daar waar de “gele” lampen om de drie jaar worden vervangen. In totaal werden er in 2009 27.395 lampen vervangen. Het jaar 2009 werd verder ook gekenmerkt door een duidelijke herneming van het ritme van de vervanging van de lampen omwille van een verhoogde controle door Sibelga van de prestaties van de aannemer die instaat voor de uitvoering van deze taak.

- **Reparaties**

De herstellingsactiviteiten hangen af van het aantal pannes dat in de loop van het jaar geregistreerd wordt en dat fluctueert in functie van diverse factoren waarover Sibelga geen controle heeft. In dit opzicht gold 2009 als een “slecht jaar” omwille van de stijging met bijna 11 % van het aantal pannes ten opzichte van 2008. Tot de hiervoor aangehaalde redenen behoren o.a. een toename van het vandalisme in bepaalde wijken en een bijzonder strenge winter die verantwoordelijk was voor de vernietiging van tal van relais met heel wat gedoofde delen tot gevolg.

Voor het overige dient de aandacht gevestigd op de bemoedigende resultaten inzake de kortere wachttijden voor het vervangen van beschadigde lampen, ondanks de toename van het aantal ervan. Zo werd 86,6 % van alle pannes binnen de opgelegde 5 dagen verholpen tegenover 78,9 % in 2008. Brugel moedigt de inspanningen aan, die op dit vlak worden geleverd om de verwachte percentages te halen die sinds 2005 gelden.

4.2 Gerealiseerde begroting

Zoals eerder reeds vermeld, wordt de financiering van de openbare verlichtingsopdrachten gedeeltelijk verzekerd door de bijdrage van artikel 26, waarvan bijna 50 % van de ontvangsten

eraan wordt besteed. Het saldo wordt gefinancierd door het nettatarief. Het budget dat ervoor wordt uitgetrokken wordt aangekondigd in het programma van Sibelga betreffende haar openbare dienstopdrachten voor 2009. Dit programma wordt opgesteld volgens werkhypothese die worden uitgewerkt op basis van bepaalde criteria die verband houden met bepaalde technische beperkingen op het vlak van openbare verlichting, met de prijs voor de levering van de benodigde elektriciteit en met de Brusselse context. Daarom wordt het aangekondigde budget in de loop van het jaar soms aangepast. Het zou dan ook interessant zijn, mochten de goedgekeurde hypothesen verder verfijnd worden en mocht de uitwerking ervan nader gepreciseerd worden.

Voor 2009 was het totale aan openbare verlichting besteedde budget goed voor een bedrag 20.418.200 euro, zoals blijkt uit onderstaande tabel. Uit de gegevens die door Sibelga werden meegedeeld in haar rapport blijkt dat uiteindelijk 85 % van het voorziene budget ook daadwerkelijk besteed werd. Er werd echter geen enkele precisering gegeven inzake de verdeling van dit bedrag over de verschillende activiteiten in het kader van de openbare verlichting.

Tabel 10 : begroting van de openbare verlichtingsactiviteiten

	Jaarbegroting 2009	Besteed budget einde 2009	
	Elektriciteit	Elektriciteit	% budget
Constructie	10951,6	9648	88,1
Onderhoud	4570,7	4001,5	87,6
Stroomverbruik	8474,2	6768,7	79,9
Totaal	23.996,4	20.418,2	85,1

5 Conclusies

1. Wat het beheer van de beschermde afnemers betreft, meent Brugel dat Sibelga haar verplichtingen is nagekomen. De ingerichte infrastructuur laat het beheer van de beschermde afnemers toe, alsook de verzekering van de administratieve opvolging ervan.
2. Op het vlak van de levering van energie aan beschermde afnemers, is het jaar 2009 het eerste veelzeggende volledige boekjaar. We stellen een aanzienlijke stijging van het aantal onbetaalde rekeningen vast. In haar advies 2090918-81 vroeg Brugel dat er duidelijke en openbare criteria zouden worden bepaald om de voorwaarden te bepalen van een beroep bij de vrederechter, en dit om het financiële risico te verkleinen. Deze vraag wordt in dit advies herhaald. Indien Sibelga dit wenst, is Brugel bereid om deel te nemen aan de denkoefening terzake.
3. Wat de technische prestaties betreft, stelt Brugel vast dat deze dienst in het algemeen goed werkt.
4. Het lijkt ons noodzakelijk dat het beheer van de REG-premies vlug zou worden afgestemd op de regels die gelden voor het begrotingsbeheer van de Brusselse openbare entiteiten, zoals deze gepreciseerd werden in de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle.
5. Wat de openbare verlichtingsopdracht betreft, is Brugel van mening dat de door Sibelga uitgevoerde werken in overeenstemming zijn met de geldende reglementering. Niettemin wenst Brugel over meer preciese gegevens te beschikken inzake de hypothesen die gebruikt worden voor de uitwerking van de uitgevoerde programma's, alsook inzake de eventuele budgetaanpassingen en het bestede percentage ervan per activiteit.

* *

*